

10. 1. 1 115:

«Ի՜նչ ընե՛ի», պատասխան տուաւ Տերունին, «դուն փառդ Բստողոճոյ տունը օրը կոտորելու միտքդդ ետ պիտի չկենաս, ու առ բանը ինձի այնքան ցաւ կու տայ, որ միտքս զրի աս իրի-կուքնէ քեզի համար կոտորելու, անանկ օր վաղը դուն կոտորելու չփորձուիս»։

Մարդը իսկոյն ինքզինքնի եկաւ, ու կանչեց, «Չէ, դուն պիտի չկոտորես, ես պիտի ընեմ անիկայ։ Սէ ալ ասկէ ետքը կրբէք առիթ՝ պիտի ունենաս Տէրոջն օրը իմ փառ կոտորելու զանգ-տելու»։ Ու անանկ ալ ըրաւ ու իր խօսքին հաւատարիմ գտնուեցաւ։

ՀԱՒԱՏՔԵ ԻՆՉ ԵՒ ՈՒ ԻՆՉ ԿԸՆԵՑ
ԹԻՎ՝ 2

Բ. Լ. ՏԱՄԱՐԱՆ ԼԱՅՈՒՆՆԵՐ ԵՒ ՈՒՆԵՐԻՆ ԿԱՐԵԼԻ ԾԱՄԱՐԱՅ ԶԿԱՅ ԿԸՆԵՑԻՆ ԼԱՅՈՒՆՆԵՐ:

Բազմութեան կարծիքներէն ու գործքերէն դատելու որ ըլլաւ, պիտի կարծես թէ Լաւաշ-Լաւաշ Կարեւոր կան, ու թէ կրնանք ընտրել կամ չընտրել անոնցմէ որ և իցէ մէկը որ մեզի յարմար կու գայ: Բայց ամէն անոնք որոնք ճշմարտագոյն լուսաւորուած են, պայծառ կը տեսնան որ սա մէկ բանին կապուած ենք, այսինքն՝ Յիսուսի հաւատարմութեան: Եւ ինչպէս ընտրելու միջոցով միայն տալանք է. անապատի մէջ ցուցուած մի միայն պղնձէ օձն է, վերին սրբարանը երթալու մի միայն սանդուղին է, անյատակ անդունդին վրայ դրուած մի միայն տակտակն է:

Իսկ ինչ Լուստեր վանական մը եղած աստեղը փրկուելու համար մեծ հոգի մէջ էր, արթնցած բանտապետին պէս, բայց մէկը չառաջնորդեց անոր: Ենիկայ պատրաստ էր ինչ և իցէ բան ընելու: Մինչև անգամ երկար ծամբորդութիւն ըրաւ հոգեւորական, հոն ծնկան վրայ սողալով վեր ելելու անոր վրայէն որ հոն Պոստալի Պիղատոսին սանդուղի կը կոչէին, ան յոյսով որ խղճմանքէն կրճեկէն ազատութիւն գտնայ: Ես ապաշխարանքը քաշած աստեղը որոտումի պէս ձայն մը ձիւց իր ներսի-դին, թէ «Երբ որ հաւատքէն պիտի ապրի», չէ թէ պահէ պահէն ու ինքզինքը խորազանով ծնկէն, ոչ ալ Պոստալի Պիղատոսին սանդուղին ի վեր սողալէն, հապա «հաւատքէն»: Ենիկայ Լուստեմէն սորվեցաւ, գաղտնիքը վերէն անոր փայլատակեցաւ, ու «քալելով ցաթիկով ու Լուստեմէն օրհնելով», անիկայ հիմա տեսաւ որ մեղաւորը փրկութեան մէջ մայն ծամբուն կապուած էր:

«Լուստեմէն արի մըն է», գրեց Նորտրի Վարդգէսի Տիկինը, «քանի որ ես կրա-կէն հասնուած խանձողի մը պէս եղայ: Սա-մարիայի պաշարուած աստեղը դուրսից ին մնացած բորոտներուն մէջընդմէջ ըրած խօսակցութեանը վրայ կը մտածէի: Թէ որ ըսենք՝ թէ քաղաքը մոռնենք, քաղաքին մէջ սով կայ, ու հոն պիտի մեռնինք, և թէ որ հոս մնանք, նոյն պէս պիտի մեռնինք»: Ու ես ինքիս մտմտացի, որ իմէն նորէն աշխարհին դառնամ, անշուշտ պիտի կորսուիմ, ու թէ որ կենաման տեղը՝ ուր որ էի ան աստեղը, պիտի կորսուիմ. ու քանի որ կորսուելէն ուրիշ բան մը չպիտի ըլլայ ինձի պատահելիքը, թող ինքզինքս «Բարեպաշտ» խաչելով ձգեմ: Են տեսնել անանկ լոյս ու հանգիստ տրուեցաւ ինձի, որուն նմանը առաջ երբեք չընկեցայ»: Ու աս կինը տեսաւ որ մեղաւորը փրկութեան մէջ մայն ծամբուն կապուած է:

Լուսնի ալ եղաւ հոգեւորական Լուստեմէն Զօրթը Տօրթիկին: Կէս դար ջերմեռանդ բարեպաշտութեամբ ապրելէն ետքը ըսաւ, «Զիմ գիտեր աղօթք մը մատուցանել, պաշտօն մը կատարել, որուն մէջ անանկ սխալմունք խառնուած չըլլար որ ինքզինքս Լուստեմէն ընդունել ընել տալու տեղը, ան քանի համար իր Լուստեմէն տալուն կարօտ չըլլայի: Տակաւին լեցուն վստահութիւն ունիմ, ու վստահութիւնս աս է, Վա-ւուրթիւնը: Ես վաղից եմ ու տակաւին կը վազեմ, ես միշտ պիտի վազեմ անոր»: Են ալ տեսաւ թէ մեղաւորը փրկու-թեան մէջ մայն ծամբուն կապուած է:

ԱՐԻՒՆՈՎ ԾԱԽՈՒ ԱՌԻՆՈՒԱԾ

Հաւատարմիմ Վարդգէսի մը համար կ'ըսուի, որուն աղօթքներն ու աշխատութիւնները վերջացած են, թէ ա-նիկայ իր մեծ գործին մէջը սովորու-

թիւն ունէր ինքզինքը աւելի ծանր աշ-խատութեան գործելու սա խօսքերով, «Ո՛վ իմ հոգիս, յիշէ թէ Յիսուս Վրիստոսի ինչ արժեքքը փրկելը: Պօղոս երբոր կը համարէր Վրիստոս-եաները Լուստեմէն փառաւորելու, ի-րենց մարմինը ու հոգին աւելի կա-տարեալ նուիրելով Լուստեմէնին, անիկայ սա փառքը կը գործածէ. «Վրիստեմէն անձին տէրը չէք. քանզի զնով ծախու առնուեցաք»: Լուստեմէն ըլլալը նոյն Լուստեմէն ուրիշ տեղ սա խօսքերով կը պարզէ, «Լու-ստեմէն Երկրորդին, որն որ իր արիւ-նովը ստացաւ»: Ո՛վ Վրիստոսիայ, խորհէ ասիկայ. արիւնով ծախու առ-նուած, ու ան ալ Լուստեմէն արիւնովը: Միտքերը Յիսուսը, ինտոր որ Սուրբ Լուստեմէնը Ենիկայ քու առջեւ կը դնէ, ան դառն տեսնին մէջը, երբոր Խնքը աս գինը վճարեց: Խորհէ անոր չարչարուելը, արիւն թափելը, մեռ-նիլը, ու փրկիլը ըլլալու համար:

Երբեք կ'աւագարեմ հարուստ ըլ-լալու, անոր պարտաւոր եղած պարտ-քերը զանց ընելով: Երբեք մարեցաւ սա աշխարհիս մէջ Լուստեմէնի ու օգուտին յառաջ երթալուն համար ունեցած նախանձը: Երբեք հիմա առջի զգացածէք քիչ ցաւ կը զգաս Վրիստոսի զնուորներուն ետ քաշուե-լուն կամ քիչ ուրախութիւն անոնց յաջողութիւն գտնելուն վրայ, որոնք գաղտնի բարձր տեղերը կեցած Սա-տանային դէմ կը պատերազմէին: Երբ-եք Վարդգէսիան դանձանակին քու տուած բաժնիք թէ գումարին ու թէ յաճախութեանը մէջ պահելու վրայ է: Երբոր ծնկանդ վրայ ինկած, «Վա-ւուրթիւնը փրկութիւնդ գայ», կ'աղագա-կես, արեւոք ան սուրբ խօսքին աղու-ութեանը պահպանութիւնը կը գտնեն, որն որ միայն բնականօրեալ ու ան-հանդիստ սիրտը կրնայ տալ: Թէ որ ասանկ է, իսկոյն Վրիստեմէն նայէ: Միտքը բեր թէ քանի՞ իրաւ Վրիս-տոսի քիչ փրկելը: Խորհարհեցուր ա-կանջը, Ենիկայ Խաչէն որպէս թէ կ'ըսէ, Վրեզի համար արիւն կը թա-փուի, քեզի համար կը մոռնիմ:

ՄԵՇԵՐԵՐ ՈՒՆ ՀԵՄԵՐ

ՀԱՒԱՏՔԵ ԻՆՉ ԵՒ ՈՒ ԻՆՉ ԿԸՆԵՑ

Տղայութեան հասակին մէջ, ինտոր որ միշտ ալ, գէշ կիրքերը քաշելու փրկուելու է, ճիշդ երեւան ելելով սո-ստանուն պէս: Գէշ խոսքերը խորունկ արմատ չձգած զիւրաւ կը հանուին պարտէզներէն: Ու նախ ամենէն ա-ռաջ թող նենգութեան ու ստուերի ան-հանգիստութիւնը զսպուի: Նոր-մարտախօսութիւնը բնականօրեալ հիմն է: Թող միշտ ճշմարտութիւն խօ-սելուն քաշելութիւնը, բարոյական ազ-նուութիւնը ու հրամայական պարտա-ւորութիւնը ստեպ յիշեցուի: Թող ստախօսութեան ու նենգութեան նու-ստախօսութիւնը, գարշելութիւնը ու յանցանքը նմանապէս միշտ պատմուի: Եւ մէն պատուաւոր զգացում, ու բոլոր բարոյական զգացողութիւն, ինչ և իցէ կերպարանքի ու աստիճանի տակ խօ-սուած ստուերի գէմ բերուելու են: Նշմարտութիւն խօսելու մէջ, ամէն պարագաներու տակ, անիկայ չխօ-սելու ամենէն զօրաւոր փորձութիւնն է: Բոլոր տակ. նախատինքի ու չարչարան-քի տակ խօսել անիկայ, թէ որ անոր հա-մար մեռնելու ալ ըլլայ՝ տակաւին խօ-սիլ, ինչու որ ճշմարտութիւնը խօսե-լուն դէմը հաւատարմ կողմ ուրիշ մէկ չա-կամ օգուտ մը չկայ: Լուսնի սորվեցու-նելու ենք մեր զաւակներուն անոնց բա-րոյական խնայողութիւնն արթնցած պիտա առջի տեսնեն:

Սա իրեք բանը անգամ մը ստանալէն ետքը, այսինքն՝ ունակութիւն բացար-ձակ նազանգութեան, աղօթքի ու ան-շեղելի ճշմարտախօսութեան, ալ ծամ-բան բաց է ամէն առաքինի աղօթքու-թեան ու ամէն կիրք սրբազան դաստի-արակութեան: Եւ հիմա ետ քաշած կ'ըլլաս քու զուակդ աշխարհային ու-րոգայթներու ու պիղծ զօրութիւն-ներու շրջանակէն, ու ան տեղը բերած կ'ըլլաս ուր որ երկնային կարգաւո-րութիւն կը տիրէ, ուր որ սրբազան սեղանները կը հրահրին, և ուր որ հրեշտակները այցելութիւն կ'ընեն:

ԿԻՐԱԿԻՒՆ ԴՆԱՏԵՆ ԴԱՍԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐՑՈՒՄ ԵՐ

ԵՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ՎԵՐԱՅ

ՀԱՄԱՐ ԺԵ

ՀԱՔԵՆՈՒ

Լաւաշ-Լաւաշ Կարեւոր Կարեւոր Կարեւոր:

1. Ինչ գործի մէջ պարագայ էր Չաքէն: Ղուկ. Ժ. 2:
2. Ես գործին վրայ հրեաները ինչ համարում ենք:
3. Չաքէն ինչ ըրաւ երբոր Յի-սուս Երեքովին մէջէն անցաւ: Ղուկ. Ժ. 4:
4. Հաւանականաբար ինչ շարժա-ռիթէ առաջնորդուեցաւ Յիսուսը տե-նելու համար անանկ ջանք ընելու:
5. Խնտի խօսեցաւ Յիսուս Չա-քէնին, երբոր անիկայ ծառին վրայ տեսաւ: Ղուկ. Ժ. 5:
6. Ինչ ըրաւ Չաքէն: Ղուկ. Ժ. 6:
7. Վրիստոսի հրահրութիւնն ինտոր պատասխան տրուելու է:
8. Ինչ կը հասկըցուի Չաքէնին Յիսուսը ուրախութեամբ ընդունելէն:
9. Յիսուսի Չաքէնին տունը այ-ցելութիւն ընելուն վրայ ուրիշներն ինչ աքեղ նայեցան: Ղուկ. Ժ. 7:
10. Ես գանգատը շատ անգամ կ'ը-լաւ Յիսուսի վրայով: Ղուկ. Ժ. 2: Մատթ. Ժ. 11:
11. Ինչ շարժառիթով Յիսուս մաքսաւորներուն հիւր եղաւ: Մատթ. Ժ. 12:
12. Մենք ասկէք ինչ սորվելու ենք:
13. Ինչէն է որ այսչափ քիչերը աս մասին իրենց վարդապետին կը նա-նին:
14. Չաքէն ինչ խոստովանու-թիւններ ու ինչ որոշումներ ըրաւ, երբոր Յիսուսը ընդունեց: Ղուկ. Ժ. 8:
15. Իր առջի վարքին մէջը հաւանա-կանաբար ինչ կարասանք ընել տալու:

ՀԱՄԱՐ ԺԶ

1. Ինչ կար Չաքէնին պարագա-նեւուն մէջը անիկայ խոնարհեցունե-լու, իր վրայով ըսած խօսքին նայելով:
2. Խնտի ցուցուց Չաքէն իր ա-պաշխարութեան անկեղծ ըլլալը: Ղուկ. Ժ. 8:
3. Ինչէն էր հատուցում ընելու հա-մար հրեական օրէնքը, երբոր մէկը կամքով մեղք կը խոստովանէր: Թու. Խ. 6: 7:
4. Երբոր յանցաւորը յայտնուէր, ու յանցանքը ստուգուէր, ինչ կը պահանջուէր: Եւ. Խ. 1:
5. Չաքէն ինչ ոգի ցուցուց, օ-րէնքին պահանջածէն աւելի հատու-ցում ընելով:
6. Եւ մէն ճշմարիտ ապաշխարող ինչ ընելու է, երբոր բարոյական պարտա-ւորութիւնը օրինաւորէն անպիս անցնի:
7. Ինչ աւելի վկայութիւն կայ Չաքէնին ճշմարիտ դարձի եկած մէկ մը ըլլալուն: Ղուկ. Ժ. 9:
8. Ինչ միտքով անիկայ Երբա հա-

մի զաւակ էր:
9. Ինչէն կ'ըսուի թէ մէկու մը Յիսուսի հաւատացած կէտին փրկու-թիւն կ'ըլլայ: Յովհ. Խ. 24:
10. Ինչ տեսութիւն ունենալու է իր վրայ մեղաւորը, Վրիստոսը իբրեւ փրկիչ մը ուրախութիւնով ընդունել կրնալէն առաջ:
11. Ես տեսութիւնը ունենալու ա-տենին վրայով ինչ սորվեցանք մեզի Չաքէնին գէպը:
12. Չաքէնին դարձի գալը սոսկ խորունկ զգացում ունենալէն ետեւէն կ'երեւայ, թէ շիտակը որն որ է անիկայ ընելու յօժարութեանէն:
13. Չաքէնը ըլլալին ինտոր ե-րեւալու է: Մատթ. Գ. 8: Ժ. 33:
14. Թէ որ աս Լուստեմէն և առ մար-դիկ Վրիստոսեական սկզբունքի վրայ գործելու յօժարութեան տակ չենք, դարձի եկած ըլլալուն ուրիշ վկայ-ութեան մը ապաւինելու ենք: Մատթ. Խ. 16-18: Յովհ. Ժ. 8: Եփես. Խ. 9:

ՏՂԱՅՈՒՆ ՀԵՄԵՐ

ՀԱՐԱԾ ԻՐԻԿՈՒՆ

Հարսի մ'ալ խաղաքի՝
Կարգաւ սորվեցար.
Փորձիկ բարեկամ,
Վերջի խորատ մը տամ.
Եւ աս իրիկուն
Վերջ տուր խաղերուն:
Մտիք սենեակդ
Գոցէ դռնակդ
Եւ անձին նստէ,
Բոսնեքդ աչքէ
Եղէկ մը անցուր
Գուն քեզի հարցուր,
Երբեք աս շարժու-
Միշտ ամէն առտու
Կանուս ելելով
Ու բարի սրտով
Չապտուած միտք բերի՞
Եղթեք ըրի՞
Ու ամէն գիշեր
Չաքէն կը պաշտպանէր:
Յորեկներն ինտոր
Եւ ամէն օր
Գարոց կ'երթայի,
Բան կը սորվէի՞:
Միշտ հանգարտ կեցայ
Եւ հաղաւորեցայ
Իմիս Ուսուցչիս
Ու կը կրթէր զիս:
Երբոր տունն եղայ,
Հրեանքդ կեցայ
Իմ ծնողներուս
Եւ իմ մեծերուս
Որք զիս կը հոգան
Եւ ինձ խորատ կու տան:
Եւ մէն իրիկուն
Չաքէն ցորեկն ի բուն
Եւ մէն վրտանգէ
Ու մեծ շարժէ
Պահպանող Փրկչիս
Իմիս աղօթքիս
Չայնաւ վերցուցի՞
Եւ փառք մատուցի՞:
Ես հարցմանց վրայ
Եղէկ մտմտաւ
Ու աղէկ նայէ,
Պատասխանող ինչ է:
Թէ որ ԵՅՈՒՆ է,
Եղէկ, բարի է,
Բայց չըզպարտնաս,
Եւ աղէկ գիտնաս
Թէ բարին Լուստեմէն
Եւ քեզի օգնած:
Բռնաւ չուշանաս
Եւ իրեն փառք տաս:
Իսկ թէ որ Ո՛Վ է
Եւ մէկ աղօթք
Եւ ներում խնդրէ
Բարի Լուստեմէն.
Վաղը Սուրբ Օր է:
Գ. Մ. Հ.

